

Sumar

În octombrie-noiembrie economia moldovenească nu a înregistrat careva progrese notabile. Sectorul industrial în ansamblu continuă să fie în recesiune. Două ramuri importante unde dinamica negativă din septembrie s-a transformat în una pozitivă sunt fabricarea zahărului și produselor de cofetărie. În luna octombrie a fost confirmată și o scădere de 4% a producției agricole pentru primele nouă luni. Sectorul serviciilor și-a continuat creșterea energetică, lucru în mare măsură determinat de ramura telecomunicațiilor și vânzările de electrocasnice. Serviciile prestate întreprinderilor au crescut mai lent, în particular din cauza dificultăților din ramura transporturilor.

Bugetul public este în continuare favorizat de consumul intens care garantează încasări înalte din TVA și accize. Dar nici Guvernul, nici Parlamentul nu s-au putut abține de la alocarea banilor publici pentru scopuri dubioase. În sectorul bancar depozitele în lei au crescut pentru prima dată din luna aprilie, însă depozitele în valută au crescut și mai mult, ridicând ponderea acestora la peste 50% din totalul pe sistem. Dobânzile nominale la credite și depozite au continuat să crească în octombrie-noiembrie, antrenate de anticipările inflaționiste destul de înalte ale populației și băncilor. Creșterea dobânzii la hârtiile de valoare de stat de la 8,3% în septembrie la 9,1% în octombrie de asemenea a influențat într-o anumită măsură dobânzile la creditele bancare. Piața valutară în octombrie-noiembrie s-a caracterizat prin aprecierea leului în raport cu dolarul. În octombrie BNM a procurat peste 30 milioane USD pe piața valutară internă, ridicând rezervele sale valutare oficiale la 674 milioane USD.

Indicatorii de eficiență ai comerțului extern nu au înregistrat evoluții pozitive, deficitul comercial din primele zece luni depășind, conform estimărilor noastre, 1,25 miliarde USD, adică mai mult decât pe parcursul întregului an 2005. Pe piețele internaționale, prețul petrolului se menține sub 60 USD/baril, ca urmare a condițiilor climatice favorabile și cererii sub așteptări în țările asiatice. Oferta globală de grâu a crescut, fiind revizuiți indicatorii producției într-o serie de țări (inclusiv Rusia, Ucraina și România), dar stocurile totale se mențin la cote foarte scăzute în termeni istorici. Principalii noștri parteneri comerciali continuă să fie într-o formă economică bună, dar exporturile moldovenești deocamdată nu sunt suficient de competitive pentru a beneficia de creșterea consumului în Rusia, UE, România și Ucraina.

Prețurile interne în ansamblu continuă să crească (rata inflației în octombrie fiind de 1,6%), în pofida unei ieftiniri marginale a combustibilului. În octombrie salariul mediu pe economie a scăzut, dar creșterea reală cumulativă de la începutul anului rămâne pozitivă. Șomajul în trimestrul III s-a menținut la o cotă foarte joasă (5,4%), în timp ce rata de ocupare a forței de muncă aparent crește. Aceste tendințe sunt greu de explicat pe fundalul dificultăților cu care se confruntă sectorul real și unde sunt lichidate multe locuri de muncă. O explicație ar fi crearea unor locuri de muncă în sfera informală în cadrul unor întreprinderi micro- și mici.

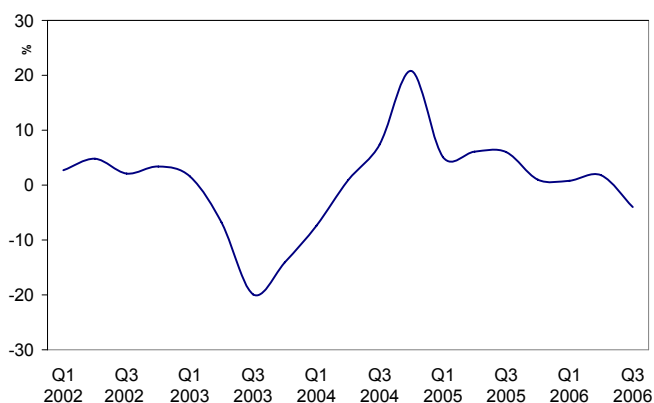
Industria

Pe parcursul lunilor octombrie-noiembrie 2006 producția industrială a continuat să scadă. În perioada ianuarie-octombrie producția industrială a reprezentat numai 93% din producția obținută în perioada corespunzătoare din 2005. Industria alimentară și a băuturilor a rămas în zona unei creșteri negative (-19% față de ianuarie-octombrie 2005). Ramurile responsabile de involuția sub-sectorului rămân fabricarea vinului (-50%), băuturilor alcoolice distilate (-33%), produselor lactate (-2%) și uleiurilor (-3%). În octombrie producția articolelor de tutun a intrat într-o recesiune și mai pronunțată decât în septembrie. Acest lucru reprezintă un argument în plus pentru privatizarea sectorului și pentru renunțarea la politica de subvenționare guvernamentală a ramurii tutunului. Dinamica negativă din septembrie a ranversat în asemenea ramuri importante precum fabricarea zahărului (+7%) și articolelor de cofetărie (+0,2%), dar nu suficient pentru a compensa recesiunea din alte ramuri. Una din puținele evoluții pozitive în tematica industrială din luna octombrie este publicarea Strategiei guvernamentale cu privire la dezvoltarea industriei până în 2015, care, evident, nu va avea nici un impact palpabil pe termen scurt.

Agricultura

În BER-13 scriam că agricultura a avut o evoluție mediocră în primele trei trimestre ale anului curent, creșterea producției fiind estimată de noi la 2,5-3,0%. Datele statistice apărute ulterior au arătat că sectorul de fapt a înregistrat o scădere de 4%, producția totală fiind de 10,7 miliarde lei. Scăderea producției agricole a fost determinată de recesiunea sectorului fitotehnic cu 9%. Aceasta ne determină să revizuiim estimările asupra creșterii PIB în primele trei trimestre de la 4% la 3,4%. După cum anticipează

Creșterea producție agricole, %, cumulativ de la începutul anului

Surse: BNS

Guvernul, indicatorul creșterii agricole vă rămâne negativ până la sfârșit de an.

Construcțiile și investițiile

Prețurile în sectorul imobiliar au înregistrat un nou puseu în luna octombrie. După ce în martie-august prețurile au rămas practic neschimbate (circa 760 USD / m²), în septembrie ele au scăzut la 740 USD¹, după care în octombrie au crescut la un nou maximum - 780 USD / m². „Înfierbântarea” acestui sector este ilustrată și de multiplicarea numărului de companii prestatoare de lucrări de construcții-montaj: dacă în octombrie 2005 erau înregistrate 715 de companii care efectuau aceste lucrări, atunci în octombrie 2006 – deja 755. Volumul lucrărilor efectuate în 2006 este cu 21% mai mare decât în perioada corespunzătoare din 2005. Modificări importante în structura de piață nu se manifestă, aceasta fiind controlată practic integral de companiile private autohtone. Se observă că în 2006 a crescut substanțial ponderea lucrărilor

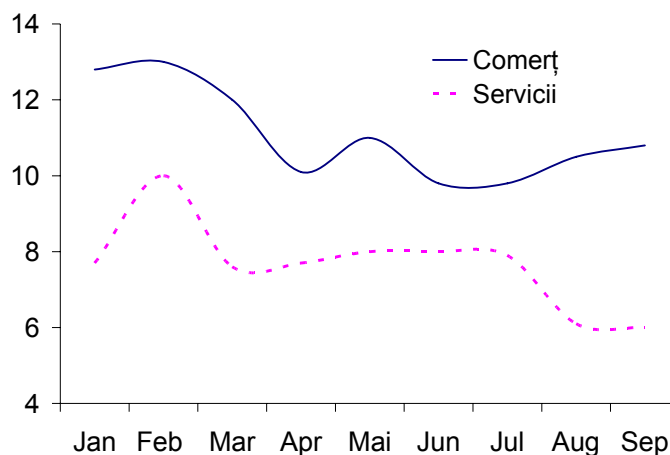
¹ Conform informației bursei imobiliare Lara, www.lara.md.

investiționale (75% din total, comparativ cu 71% în ianuarie-octombrie 2006) și că a activitatea de construcții se extinde și în regiuni. Dacă în 2005, peste 80% din lucrările de construcții-montaj au fost executate de companiile din Chișinău, atunci în 2006 indicatorul a scăzut la 75%

Serviciile

În primele nouă luni ale anului creșterea în sectorul serviciilor prestate populației a rămas puternică, estimată la 5,6%. Conform datelor statistice, volumul vânzărilor de mărfuri realizat cu amănuntul a crescut cu 5,3%. Deosebit de mult au crescut vânzările în unitățile comerciale (10,2%), în timp ce vânzările în piețe, hale etc., au avut o evoluție modestă. După cum sugerează unii indicatori anticipatorii, în octombrie-noiembrie traiectoria de creștere a vânzărilor cu amănuntul și a serviciilor prestate populației au rămas

Creșterea vânzărilor cu amănuntul și serviciilor prestate populației, %, cumulativ de la începutul anului

Surse: BNS

neschimbate. Appetitul de consum este menținut la cote înalte datorită salariilor care cresc esențial în unele ramuri, veniturile provenite din business și de banii remiși de peste hotare de emigranți. Totuși, conform unor date preliminare, ultima sursă crește mai lent decât în anii precedenți.

În noiembrie Agenția Națională pentru Reglementări în Telecomunicații și Informatică a anunțat concursul pentru acordarea celei de-a treia licență pentru prestarea serviciilor de telefonie mobilă în standardul GSM 900/1800. O altă evoluție semnificativă este și anunțarea de către compania Moldtelecom a intenției de lansare, până la sfârșitul anului curent, a propriei rețele de telefonie mobilă în standardul CDMA. Ambele evenimente ne fac să credem că în 2007 tarifele pentru serviciile de telefonie mobilă vor scădea semnificativ, un lucru demult așteptat de consumatori.

În sfera transporturilor recesiunea s-a accentuat comparativ cu luna septembrie. Dacă în septembrie 2006 a fost transportată practic aceeași cantitate de mărfuri ca în septembrie 2005, atunci în octombrie curent volumul fizic al mărfurilor transportate era cu 15% mai mic decât în 2005. Accentuarea recesiunii în sistemul transporturilor a fost determinată de transportul feroviar (în scădere cu aproape 30% comparativ cu octombrie 2005). Cauzele recesiunii au rămas aceleași – blocarea magistrelor de transport de către Ucraina și regimul de la Tiraspol. Blocarea transportului feroviar împiedică exporturile moldovenești spre o serie de țări, inclusiv țările Baltice și toate țările din CSI. Contra-performața economică din transportul feroviar nu a fost compensată nici de faptul că transportatorii auto au revenit pe o traiectorie de creștere mai puternică (cantitatea de mărfuri transportată în octombrie curent fiind cu 40% mai mare decât anul trecut).

Bugetul public

În ianuarie-octombrie 2006 veniturile totale în bugetul public național au depășit 17,1 miliarde lei, cu 2,3% mai mult decât a fost planificat pentru această perioadă și cu 22,4% mai mult decât în perioada corespunzătoare din 2005. Comparativ cu 2005 au crescut substanțial toate capitolele importante de venituri (impozitul pe venitul din activitatea de întreprinzător cu 42%, TVA – cu 26% mai mare, contribuțiile de asigurări sociale de stat - cu 25%, cele pentru asigurare obligatorie de asistență medicală – cu 23%). Scăderi sunt înregistrate la veniturile colectate din impozitul funciar, accize, taxele vamale și granturile externe. După cum am consemnat și în BER-13, cheltuielile bugetare sunt finanțate cu mult sub nivelul planificat: învățământul – numai 81% din planificat, ocrotirea sănătății – 88%, agricultura – 70%, complexul energetic - 70%, industria și construcțiile – 55%. Aceasta se referă în egală măsură la cheltuielile finanțate din bugetul de stat și cele ale unităților administrativ-teritoriale.

Proiectele investiționale finanțate din bugetul de stat au fost realizate în proporție de numai 66% din suma planificată pentru primele 10 luni ale anului. Cheltuielile din fondul de asigurări obligatorii de asistență medicală au fost executate în proporție de 89,2%. Numai bugetul asigurărilor sociale de stat a fost executat într-o manieră echilibrată: veniturile - în proporție de 98,6% din planificat, iar cheltuielile – 97,4%.

În noiembrie Parlamentul a votat în lectură finală legea bugetului de stat pentru 2007. Au fost aprobate venituri totale de 12,088 miliarde lei și cheltuieli de 12,161 miliarde lei. Deficitul de circa 73 milioane lei va fi acoperit din contul granturilor externe și veniturilor din privatizare. În noiembrie Parlamentul Republicii Moldova a adoptat modificări la bugetul pentru 2006 care pun mari semne de întrebare asupra respectării transparenței bugetare în Republica Moldova. Este vorba de faptul că Parlamentul a sancționat acordarea din bugetul de stat a 93 milioane lei către compania de stat „Air - Moldova” pentru procurarea unei aeronave. „Tranzacția” este dubioasă din mai multe considerente: în primul rând nava urmează a fi procurată prin intermediul unei rețele de companii înregistrate în zone off-shore; în al doilea rând, acordarea unei asemenea sume se face în detrimentul altor priorități, mai ales a acelor din sfera socială; în sfârșit, această formă de susținere a unei companii cu scop comercial denaturează libera concurență și stimulează indisciplina bugetară a companiilor cu capital de stat.

Monedă

Dobânzile la hârtiile de valoare de stat din nou au înregistrat o tendință accentuată de creștere, de la 8,3% în septembrie la 9,1% în octombrie. Dinamica se explică de scăderea puternică a cererii din partea băncilor comerciale. Dacă în septembrie cererea băncilor era de 306 milioane lei, atunci în octombrie – numai 218 milioane.

Depozitele pe termen în lei moldovenești au crescut pentru prima dată din aprilie 2006, cu circa 1,8%, atingând la sfârșitul lunii octombrie nivelul 3,8 miliarde lei. Depozitele în valută străină au crescut și mai puternic, cu 2,9%. Drept urmare, ponderea depozitelor în valută străină pe sistemul bancar a depășit, pentru prima dată după august 2003, pragul de 50%. În octombrie, stocul creditului comercial a crescut cu 2,3%, atingând la sfârșitul lunii 12,6 miliarde lei.

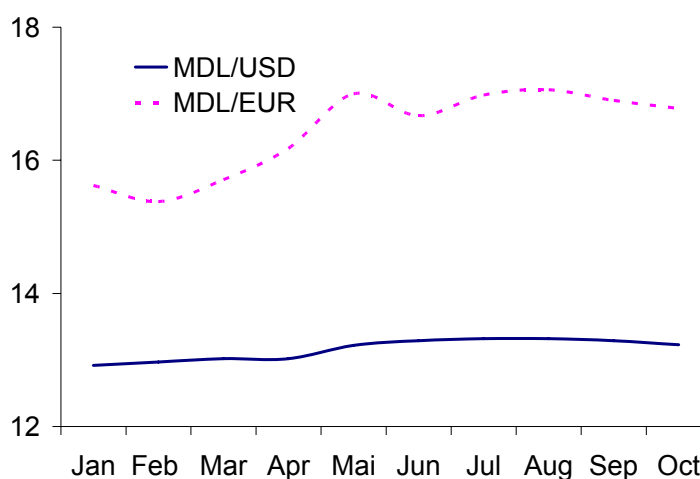
În octombrie dobânzile la credite și depozite bancare au continuat să crească. Rata dobânzii la depozite în lei a crescut iarăși cu 0,6 puncte procentuale, atingând 13,3%. Rata dobânzii la

creditele acordate în lei a crescut cu 0,1 puncte, până la 18,7%. Ca și în septembrie, evoluțiile date sunt în mare măsură influențate de creșterea prețurilor și de intensificarea anticipărilor inflaționiste. După ce la 28 septembrie Banca Națională a Moldovei a majorat rata de bază a dobânzii (pentru operațiunile REPO) cu 0,5 puncte procentuale, la 16 noiembrie rata a fost majorată repetat, până la 14% anual. De asemenea, au crescut rata dobânzii la creditele overnight acordate băncilor comerciale de către BNM de la 17% la 18% și rata dobânzii pentru facilitatea de lombard – de la 15% la 16%.

În octombrie BNM a procurat 33 milioane USD pe piața valutară internă, în vederea consolidării rezervelor sale oficiale și acumulării mijloacelor necesare pentru deservirea datoriei externe. În pofida acestei intervenții, perioada octombrie-noiembrie s-a caracterizat prin aprecierea constantă a leului în raport cu dolarul american. Dacă la începutul lunii octombrie cursul de schimb era de 13,29 MDL/USD, atunci la 27 noiembrie acesta era deja de

13,19 MDL/USD, revenind practic la nivelul din luna mai. Euroul s-a depreciat în raport cu leul în prima parte a lunii octombrie (de la 16,9 MDL/EUR la 16,63), după care a crescut vertiginos până la 17,28 MDL/EUR la 27 noiembrie. Dinamica dată a fost determinată de evoluția perechii euro-dolar pe piața financiară internațională.

Evoluția cursurilor valutare în anul 2006

Surse: BNS

Comerț extern

Pe parcursul primelor nouă luni ale anului curent volumul total al exporturilor a fost de circa 719 milioane USD, cu 8% mai puțin decât în 2005. Pe de altă parte, importurile au continuat să crească accelerat (cu 14,5%), însumând 1843 milioane USD. Ca urmare a acestor evoluții, balanța comercială a Republicii Moldova a depășit cu mult pragul „psihologic” de 1 miliard USD. Estimările noastre arată că la sfârșitul lunii octombrie exporturile au atins 800 milioane USD, iar importurile – 2100 milioane.

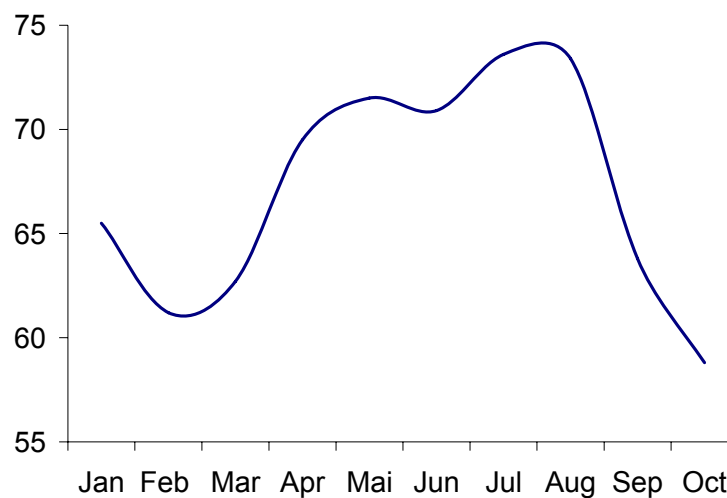
Este interesant că exporturile nu acoperă nici jumătate de importuri în nici una din cele patru grupe de țări din clasificția statistică (CSI, UE, Europa Centrală și de Est și alte țări). Astfel, anume lipsa de competitivitate a mărfurilor moldovenești se arată a fi problema endemică și nu doar faptul că Rusia a interzis importurile de mărfuri moldovenești. Riscurile pe termen scurt rămân a fi foarte mari. În primul rând, există probabilitatea că în 2007 Rusia va majora din nou prețurile la gazul natural. În al doilea rând, veniturile remise de peste hotare de emigranți cresc mai lent decât deficitul comercial. Înrautățirea contului curent va genera presiuni de depreciere și mai mari asupra valutei naționale, care ar putea să complice sarcina BNM de combatere a inflației. Zvonurile de deblocare, până la sfârșitul acestui an, a exporturilor de vinuri către Federația Rusă s-ar putea confirma, dar noi credem că acest rezultat a fost obținut în urma unor

concesii politice din partea Republicii Moldova, decât în urma unei îmbunătățiri spectaculoase a calității vinurilor exportate.

Piața globală a petrolului

Prețul petrolului continuă să se afle la nivelul de sub 60 USD, reflectând condiții climaterice favorabile atât în SUA, cât și în Europa și cererea puțin sub așteptări din Asia de Sud-est. De fapt, în octombrie am avut cel mai scăzut preț lunar mediu de la începutul acestui an. În același timp, reducerea moderată a ofertei din partea țărilor OPEC este compensată de producerea mai robustă în Europa Occidentală. În timpul apropiat prețul pentru petrol va oscila în jurul a 60 USD cu un eventual trend de majorare odată cu intrarea în sezonul rece.²

Evoluția prețului petrolului WTI în anul 2006, USD/baril

Surse: BNS

Piața globală a grâului

În octombrie-noiembrie piața globală de grâu a fost caracterizată de o ușoară creștere a ofertei. Producerea grâului a crescut în țările vecine ale Republicii Moldova: Rusia (+2 milioane tone), Ucraina (+0,8 milioane) și România (+0,45 milioane). Astfel, în pofida descreșterii în Australia, Brazilia și UE, la nivel mondial se înregistrează o creștere a producerii de grâu de aproape 2 milioane de tone. Însă, cererea globală a crescut și mai mult, din care cauză rezervele globale de grâu se situează la 119 milioane tone, nivel cel mai jos din 1981-82³.

Partenerii comerciali

Evoluțiile din economiile principalilor parteneri comerciali sunt favorabile pentru expansiunea exporturilor moldovenesti. Veniturile populației și producția în aceste țări sunt în continuă creștere, dar bariere netarifare și/sau competitivitatea redusă a exporturilor moldovenesti compromit valorificarea acestor tendințe pozitive de către producătorii moldoveni.

În **Rusia** economia continuă să se afle pe trendul ascendent. În trimestrul III rata creșterii economice a atins 6,9% față de 6,6% în 2005. Creșterea a fost în mare parte alimentată de expansiunea cererii de consum și accelerarea cererii de investiții. O ușoară încetinire a ritmurilor de creștere în august-septembrie a fost cauzată de o slăbire moderată a exporturilor. Astfel, în ianuarie-septembrie 2006 veniturile reale disponibile ale populației s-au majorat cu 11,8% față de perioadă similară a anului precedent, inclusiv și a salariilor reale cu 12,8%, devansând creșterea productivității. Expansiunea veniturilor populației s-a bazat în mare parte pe creșterea

² Surse: The Economist, BusinessWeek, Global Insight Inc., International Energy Agency *Oil Market Report*, Fondul Monetar Internațional.

³ Surse: USDA, World Agricultural Supply and Demand Estimates, Wheat Outlook.

exporturilor (28,9% în ianuarie-septembrie 2006 față de perioadă respectivă a 2005). Investițiile în capital fix au crescut cu 15% în septembrie față de august a.c. În structura creșterii economice rolul primordial l-a revenit comerțului (+13,6%, T'3) și construcțiilor (+15,1%, T'3). În trimestrul III producerea industrială a crescut cu 3,8%, în primul rând din contul întreprinderilor prelucrătoare, iar producerea agricolă practic a stagnat -0,1% în ianuarie-septembrie 2006 față de aceeași perioadă din anul precedent⁴.

În **Ucraina** creșterea economică își menține forța, înregistrând în ianuarie-octombrie 2006 o rată de creștere de 6,9% față de perioada similară din 2005. Creșterea economică a fost puternic susținută de expansiunea comerțului cu amănuntul (+24,4% în T'3 față de perioadă similară a anului precedent), construcțiilor (+8,4%) și producției industriale (+5,3%), cu o ușoară scădere în agricultură (-1,1%). În octombrie inflația s-a accelerat cu 11% față de perioadă similară a anului trecut, în primul rând din cauza majorării tarifelor pentru servicii comunale la nivel regional.⁵

În trimestrul III creșterea economică în **Uniunea Europeană** continua să înregistreze tendințe pozitive. Astfel, în zona euro în T'3 s-a constatat o creștere de 2,6% și în EU per ansamblu de 2,8% față de aceeași perioadă a anului precedent. În particular în **Germania** și **Italia**, creșterea economică a fost de 2,8% și 1,7%, respectiv. Îmbunătățirea perspectivelor economice s-a translat și în expansiunea comerțului en detail: +1,4% în zona euro și +2,4% în EU-25 în septembrie față de aceeași lună din 2005. În mod particular, comerțul cu produse alimentare, băuturi și tutun s-a consolidat cu 1,1% în septembrie 2006 față de septembrie 2005, însă indicele este negativ în Germania (-0,7%). Totodată, producția industrială s-a redus cu 1% în septembrie 2006 față de luna precedentă. Inflația anuală în zona euro a scăzut la 1,6% în octombrie față de lună precedentă grație prețurilor mai joase pentru petrol.

În ianuarie-septembrie 2006 economia **României** continuă să se afle pe trend ascendent. Consolidarea economică se observă în construcții (+17,8% față de aceeași perioadă a anului precedent), comerț cu amănuntul (+24,8%), servicii (+8,4%) și în industrie (+7,2%). Evoluțiile pozitive în economie au determinat și reducerea ratei de șomaj la 5% față de 5,6% în septembrie 2005. În ianuarie-septembrie 2006 volumul total al exporturilor a înregistrat o majorare de 16,0% față de perioadă similară a anului precedent. Se atestă o serie de aspecte noi în structura exporturilor. Astfel, exporturile de mașini și dispozitive mecanice, mașini, aparate și echipamente electrice în premieră au devansat exporturile de articole de îmbrăcăminte confecționate din țesături, tricotate sau croșetate, însemnând o avansare importantă valorică a exporturilor. Ponderea exporturilor către UE a constituit 67,6%. Importurile, însă, au crescut mai pronunțat decât exporturile, cu 24,5%. Astfel, în ianuarie-septembrie 2006 deficitul comercial s-a majorat cu 45,6% față de perioadă similară a anului precedent.

Anchetele de conjunctură economică pentru octombrie-decembrie 2006 în România prevăd menținerea tendinței de creștere a volumului producției din industrie, comerț cu amănuntul,

⁴ Surse: Ministerul Rus pentru Dezvoltarea Economică și Comerț, Serviciul Federal de Statistica, The Economist, BusinessWeek, Fondul Monetar Internațional.

⁵ Comitetul de Stat pentru Statistica din Ucraina, Centrul Internațional pentru Studii Politice (Kiev, Ucraina), Fondul Monetar Internațional, The Economist.

servicii și o ușoară scădere în sectorul construcțiilor. În linii mari, situația economică în următoarele trei luni se așteaptă a fi favorabilă⁶.

Prețurile

În mod tradițional, lunile septembrie-octombrie marchează începutul unei perioade de creștere pronunțată a prețurilor. În septembrie prețurile au crescut cu 1,1%, iar în octombrie – cu 1,6%. . Din nou, cea mai mare creștere au înregistrat-o prețurile la produsele alimentare (2,4%), după care urmează prețurile la produsele nealimentare (1,4%) și tarifele pentru servicii (0,6%). În categoria mărfurilor importante pentru populația săracă, cel mai mult s-au scumpit legumele (16,2%) și lactatele (12,3%). Combustibilul s-a scumpit cu 2,1%, iar transportul de pasageri – cu 1%. Comparativ cu decembrie 2005, în octombrie a.c. prețurile erau cu 11% mai mari, iar comparativ cu octombrie 2005 – cu 14,4%.

O evoluție mai puțin obișnuită pentru Republica Moldova este scăderea prețurilor la combustibil. După ce la 18 septembrie operatorii de pe această piață au redus prima dată prețurile, la 15 noiembrie motorina a fost ieftinită cu 1%, iar benzina – cu 2,4% în medie. Reducerile au fost făcute în virtutea ieftinirii prețurilor la combustibil pe piața regională, dar ele nu se vor materializa în reducerea costurilor de producție și nici nu se vor reflecta în indicii prețurilor de consum.

Piața muncii

Statistica națională a raportat pentru perioada ianuarie-octombrie un salariu mediu de 1636 lei, în creștere cu 15% față de 2005. Nemijlocit în septembrie salariul mediu pe economie a fost de 1780 lei (134 USD, față de 110 USD în ianuarie). Comparativ cu septembrie, salariul nominal a crescut în majoritatea ramurilor importante. Reducerea salariului mediu pe economie comparativ cu luna precedentă este determinată de scăderea puternică a salariului în trei ramuri: construcțiile, transporturile și administrația publică. Cele mai mici salarii pe economie continuă să fie raportate de întreprinderile cu capital privat autohton, iar cele mai mari – de companiile cu capital mixt (moldovenesc + străin). În septembrie-octombrie s-au majorat și mai mult arieratele salariale, atingând circa 125-130 milioane lei.

Conform rezultatelor anchetei forței de muncă, efectuată de Biroul Național de Statistică, în primele trei trimestre rata șomajului s-a situat la nivelul de 5,4%. Un nivel al șomajului trimestrial atât de scăzut în Republica Moldova încă nu a fost înregistrat niciodată. Pe fundalul recesiunii industriale și agricole caracteristice pentru anul 2006, reducerea ratei șomajului și sporirea gradului de ocupare sunt paradoxuri greu de explicat. O posibilă explicație ar putea fi faptul că cetățenii eliberați din ramurile aflate în recesiune (de exemplu, industria băuturilor) găsesc totuși ocupații alternative în sectorul informal al economiei, probabil în cadrul unor întreprinderi mici și micro-, care nu sunt „captate” în mod curent de rapoartele Biroului Național de Statistică.

⁶ Surse: Institutul Național de Statistică, Fondul Monetar Internațional, CreditAnstalt Bank, Saptămîna Financiară, The Economist.

Republica Moldova: indicatori economici de bază

	anual			2006											Informativ			
	2003	2004	2005	Note	L1	L2	L3	L4	L5	L6	L7	L8	L9	L10	Note	2003	2004	2005
SECTORUL PRODUCȚIE																		
PIB, creștere reală, %	6,6	7,4	7,1	cumul., T/T	-	-	6,2	-	-	5	-	-	3	-	T3/T3	5,4	5,7	8,4
PIB/capita, USD, cursul de piață	548,0	720,0	860,0	cumul., T/T	-	-	191	-	-	416	-	-	728	-	T1/T1	392	563	674
Producția industrială, creștere reală, %	15,6	8,2	6,3	cumul.	-1	1,3	-0,3	-5,9	-6,9	-6,4	-6,7	-5,7	-7	-7	cumul., T1-T3	19,3	7,9	6,1
Producția agricolă, creștere reală, %	-13,6	20,8	1,0	cumul., T/T	-	-	0,8	-	-	1,8	-	-	-4,0	-	T3/T3	-19,9	10,5	6
Rata de investiții brute în capital fix, % din PIB	18,6	21,2	24,4	cumul., T/T	-	-	19,5	-	-	25,5	-	-	26,0	-	T3	15,9	18,7	23,4
SECTORUL BUGETAR																		
Venituri globale buget public, milioane MDL	9417	11322	14528	cumul.	1200	2076	3577	4870	6205	7696	9222	11743	12399	17189	cumul. T1-T3	6543,4	7750,6	10263,7
Cheltuieli globale buget public, milioane MDL	9147	11252	13949	cumul.	n.a.	2004	3396	4712	6035	7757	9188	10683	12082	18206	cumul. T1-T3	6265,5	7958,0	9732,9
Balanță generală a bugetului public, % din PIB	1,0	0,2	1,6	cumul.	-	-	2,15	-	-	-0,33	-	-	0,98	-	cumul. T1-T3	1,47	-0,84	1,85
Datoria publică și public garantată externă, % din PIB	36,0	25,7	23,7	mil. USD	773,5	767,6	768,3	778,3	802,2	793,6	792,8	793,4	788,7	780,0	L9	982	853	783
Datoria publică internă, % din PIB	10,6	11,6	10,3	mil. MDL	3800	3810	3815	3839	3832	3816	3831	3860	3809	3806	L9	2903	3729	3736
SECTORUL FINANCIAR																		
Dobânda credite bancare MDL, (%)	19,2	20,9	18,9	L	17,9	18,3	18,2	17,8	17,6	17,6	17,6	18,3	18,6	18,7	L9	18,7	20,9	18,1
Rata de bază a BNM, (%)	14,0	14,5	12,5	L	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	12,5	13,0	L9	12	14,5	12,5
Dobânda hârtii de valoare de stat, (%)	15,1	11,6	3,7	L	3,2	1,8	4,1	6	7,3	8,5	8,4	8,2	8,3	9,1	L9	12,1	9,8	3,3
Cursul valutar MDL/USD, sfârșitul perioadei	13,22	12,46	12,84	L	12,92	12,97	13,02	13,02	13,22	13,29	13,32	13,32	13,29	13,23	L9	13,31	12,16	12,59
Cursul valutar, MDL/EUR, sfârșitul perioadei	16,53	16,95	15,19	L	15,62	15,38	15,71	16,18	17	16,67	16,98	17,06	16,90	16,78	L9	15,19	14,97	15,18
SECTORUL EXTERN																		
Export total, FOB, milioane USD	1059	1349	1528	cumul., L	66,7	153	251,1	313,2	382,5	468	543,5	635,5	718,6	805e	cumul. T1-T3	543,1	701,1	774,7
Import total, FOB, milioane USD	1728	2122	2739	cumul., L	140,4	319,6	537,5	734,4	944,4	1162,5	1388,2	1613	1843,3	2101e	cumul. T1-T3	926,6	1215,6	1563,9
Deficit comercial total, % din PIB	-32,0	-30,1	-42,3	cumul., T	-	-	-44,1	-	-	-49,2	-	-	-43,6	-	cumul. T1-T3	-27,0	-25,3	-34,6
Transferuri retribuire muncii, milioane USD, net	440	660	867	cumul., T	-	-	174	-	-	412,8	-	-	-	-	S1	201,6	247,8	384
Investiții străine directe, milioane USD, net	78	151	225	cumul., T	-	-	34,2	-	-	97,34	-	-	-	-	S1	31,7	73,4	83,9
Prețul petrolului WTI, USD/baril, c	30,0c	40,9c	57,5c	L. c	65,5	61,2	62,7	69,5	71,5	70,9	73,6	73,4	63,8	58,8	L10, c	31,7c	53,4c	65,3c
SECTORUL MONETAR																		
Numerar în circulație, rata de creștere, %	20,9	36,8	24,4	L/L	26,3	22,7	24,2	25,8	28,9	26,4	17,1	13,3	9,1	8,0	L9/L9	29,4	14,2	31,0
Agregat monetar M2, rata de creștere, %	25,9	46,9	37,9	L/L	34,8	31,8	31,2	29,5	24,9	25,2	17,7	13,2	7,6	11,8	L9/L9	23,9	32,1	47,7
Active oficiale de rezervă, milioane USD	302,3	470,2	600,0	L	599,3	586,1	593,1	607,8	645,3	632,7	635,5	641,3	647,9	674,1	L9	284,1	391,6	582,1
Stocul credit comercial, rata creștere, %	44,4	22,2	35,0	L/L	36,2	37,6	41,2	42,6	42,7	41,9	42,1	42,4	37,2	35,3	L9/L9	60,5	21,7	31,1
SECTORUL CONSUM																		
Indice prețuri de consum	115,7	112,5	110,0	cumul.	101,9	103,3	104,9	106,4	107,7	107,9	107,5	108,4	109,6	111,3	L9/dецembrie	111,4	106,5	105,6
Comerț cu amănuntul, creștere reală, %	18,2	5,6	4,7	cumul. L/L	12,8	13	12	10,1	11	9,8	9,8	10,5	10,2	10,2	L9/L9	22,1	9,4	12,1
Servicii prestate populației, creștere reală, %	13,3	5,3	9,3	cumul. L/L	7,7	10	7,6	7,7	8	8	7,9	6,1	5,6	5,6	L9/L9	12,2	5,7	9,2
Indicele confidencei consumatorilor	-	-	-	L	-	-30,6	-	-	-	-	-	-30,6	-	-		X	X	X
Salariul mediu pe economie, USD	64	89	105	L	110,3	110	117,8	120,2	125,8	137,2	131,7	132,6	135,4	134,5	L9	70,5	92,3	106,6
Creșterea salariului real, %	15,4	10,1	6,8	cumul., L/L	12,1	13,8	14,5	13,5	14,3	15,5	15,2	15	14,5	15,0	cumul. L1-L9	19,9	11,3	5,9
Rata șomajului, % (metodologia OIM)	7,9	8,1	7,3	T	-	-	8,1e	-	-	6,4	-	-	5,4	-	T3	6,6	6,3	6,6

Note: L1 – ianuarie, L2 – februarie etc.; L- lunar; L/L – luna anul curent față de luna corespunzătoare anul precedent;

T1 – trimestrul unu, T2 – trimestrul doi, etc.; T – trimestrial; T/T – trimestrul anul curent față de trimestrul corespunzător anul precedent;

S1 – semestrul 1;

cumul. – cumulativ din luna ianuarie; „-” – neaplicabil sau datele nu sunt comparabile, e – estimări EXPERT-GRUP; c- calcule EXPERT-GRUP.

Surse: BNS, MF, BNM, EG, The Economist.